

BEVARE MEG VEL

Årgang 5, nummer 2, 2018

FELLESTJENESTENE I ROGALAND

Årets "julebrev" fra Fellestjenestene

Her kommer siste nytt fra Fellestjenestene sitt arbeid.

Samlingsteamets siste år

Nå vi nå avslutter 2018 markerer dette også at fem av seks år er gjennomført. Det vil si at neste år, 2019, er det siste året samlingsteam Rogaland er ambulerende

med det formål å ta igjen etterslepet i registrering og samlingsforvaltning generelt. Det er laget en foreløpig plan for 2019, slik at museene har mulighet til å forberede det aller siste prosjektet med teamet. Ellers kan det nevnes at Jærmuseet har fått gleden av å invitere museene i Norge til ekulturnseminar høsten 2019. I den anledning vil Jeanne benytte muligheten til

å oppsummere og dele tanker omkring prosjektet SamRog 2014-2019. Dette vil være en gyllen mulighet for museumsansatte i regionen å høre mer om Samlingsteam Rogaland. Ytterligere info kommer.

Med dette ønsker vi i Fellestjenestene alle en .

GOD JUL!

Foto: Fotohuset. Negativ på cellulosenitrat. Barn er samlet foran juletreet på torget i Egersund, Ca. 1946-1951. Skal de gå julebukk? Tilhører Dalane Folkemuseum. DFF-FH01330-003.

PRIMUSKURS**Primuskurs**

Den 4. til 6. september var forvaltning- og samlingsfolk i museumsrogaland samlet til et tredagers kurs i bruk av Primus. Fellestjenestene hadde tatt initiativ til – og arrangert – kurset, og var selv kursinstruktører på dag 1 og 2.

Programmet for de tre dagene så slik ut:

- Dag 1: FDV-/byggningsmodul (v/Kirsten Hellerdal Fosstveit fra Fellestjenestene)
- Dag 2: Primusregistrering (v/Jeanne Dalbu og Madli Hjerman fra Fellestjenestene)
- Dag 3: PrimusWeb, konserveringsmodul og logistikk i web (v/Kristina Berg fra KulturIT)

Det var god oppslutning om kurset alle dagene, noe som tyder på at det har vært et behov for mer opplæring og kursing i bruk av Primus. Diskusjonene underveis i kurset, og i pausene, tyder på at det å treffes til slike «temadager» har stor verdi.

Etter kurset sendte vi ut et evauleringsskjema som vi ba deltakerne om å fylle ut. Dette har gitt oss mange nyttige tilbakemeldinger som vil være til hjelp når vi arrangerer nye kurs og seminarer.

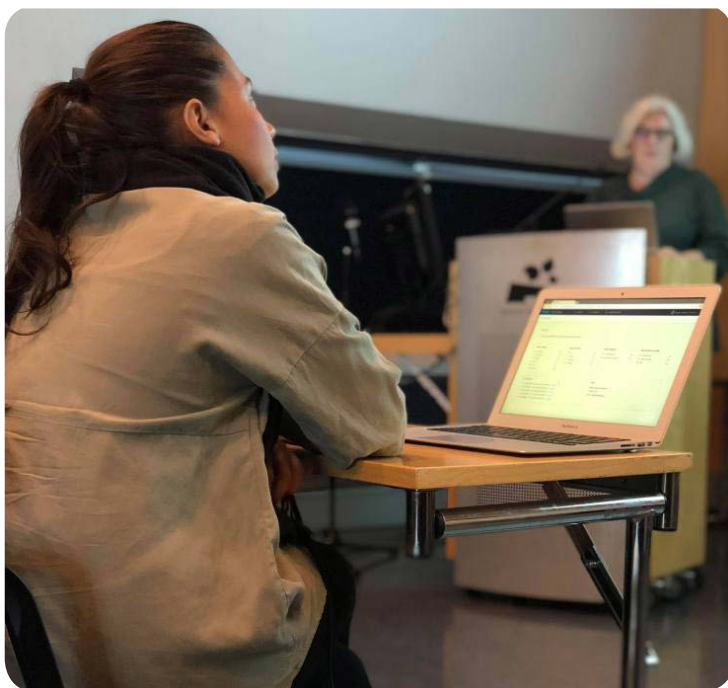
Presentasjoner

Øvingsoppgaver og presentasjoner kan lastes ned fra denne lenken:

fellestjenestene.no/2018/09/09/primuskurs/

PRIMUSKURS

Alle foto fra
kurset: Mathies
Ekelund
Erlandsen
(MUST)

BYGNINGSANTIKVAREN

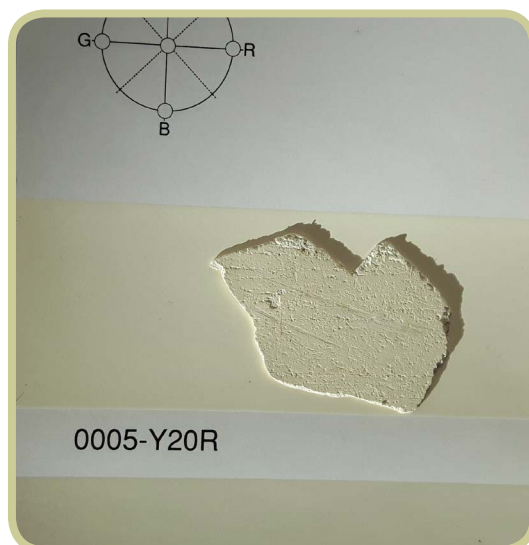
Oppsummering frå bygningsantikvaren

Her følgjer ei kort oppsummering av våren, og kva bygningsantikvaren har arbeidd med i denne perioden. Meir info kan ein m.a. finna på Facebook (lenk [her](#)).

Internkurs i Primus, FDV-modulen

I slutten av juni var bygningsantikvaren på Jærmuseet og haldt internkurs i Primus FDV-/byggningsmodulen. Kurset starta med ein teorigdel, så ein praktisk del med øvingsoppgåver, og så bruk av modulen i felt.

Industriarbeidarmuseet i Sauda

I haust har Ryfylkemuseet arbeidd mykje med industriarbeidarmuseet i Sauda. Bygningsantikvaren har delteke i dette arbeidet med m.a. bygningsantikvariske råd, og elles med innspel til korleis bygga utstilling i eit antikvarisk bygg.

Biletet over er frå fargeundersøking av dei innvendige veggene.

BYGNINGSANTIKVAREN

Oppsummering frå bygningsantikvaren

Dokumentasjonsprosjekt på Dalane Folkemuseum

I sommar og haust har bygningsantikvaren vore fleire turar til Dalane Folkemuseum. Prosjektet det har dreid seg om er eit omfattande dokumentasjonsprosjekt av bygningssamlinga. Dvs byggja opp eit bygningsarkiv (papirarkiv + mappear-kiv på server + FDV-/bygningssmodulen i Primus). Dokumentasjonen er både historisk dokumentasjon, restaureringshistorikk (permane til handverkar Olav Thomassen + årsmeldingar), samt nåtidig dokumentasjon (synfaring, tilstandsvurdering). Ved å samla denne dokumentasjonen gir ein komande handverkarar på museet eit nyttig verkty for vidare arbeid med bygningane.

Kurs i praktisk bygningsvern

Godt bygningsvern er avhengig av rett kompetanse. Kurs i praktisk bygningsvern kan auka kompetansen *internt* på musea og *eksternt* (publikum av interesserte huseigarar og handverkarar). Bygningsantikvaren kan ta seg av det praktiske og økonomiske rundt organisering av kurset (før, under og etter), medan musea kan stilla med kursobjekt - t.d. bygningar der det skal gjerast restaureringsarbeid. Døme kan vera tekking av tak, restaurering av vindaug, kalking av murar, tørrmuring, smiing osv. Mogleghetene er uendelege!

Bygningsantikvaren oppmodar musea til å melda inn aktuelle prosjekt som kan egne seg til kurs.

BYGNINGSANTIKVAREN

Rett tid til å overføre kunnskap

I forbindelse med dokumentasjonsprosjektet på Dalane Folkemuseum - å samle historisk dokumentasjon og restaureringshistorikk - skrev lokalavisen Dalane Tidende en sak. Den kan leses her.

Frøydis Bredeli | Dalane Tidende | ondag 31.10.2018

Museumshåndverkerne på Dalane Folkemuseum får snart et nytt verktøy til bruk når de skal vedlikeholde sine gamle og ærverdige bygninger. Verktøyet er digitalt og gir dem oversikt over hvert enkelt av de 34 husene som tilhører museet.

I to uker har bygningsantikvaren for museene i Rogaland vært på jobb i Dalane for å lære den lokale «dialekten» innen byggeskikk.

– Jeg pleier å si at jeg er en omreisende bygningsantikvar, sier Kirsten Hellerdal Fosstveit, som jobber i Fellestjenestene for museene i fylket.

Hus for hus

Dalane Folkemuseum var det første hun besøkte da hun begynte i jobben i

2016. Siden har hun vært her med jevne mellomrom. Sammen med museumshåndverker Olav W. Thomassen har hun tatt for seg hus for hus og notert ned det som er viktig for hvert av dem.

Tidsmessig er dette midt i blinken, ifølge konservator ved museet, Olaug Økland. Den erfarne museumshåndverkeren slutter til våren. Da blir han pensjonist.

En styrke

Ifølge Økland er det en stor styrke for museet å kunne støtte seg til fagfolkene i Fellestjenestene.

– Fellestjenestene er en unik satsing i Norge som jeg vet at mange andre museer rundt om i landet misunner oss. I dette konkrete prosjektet har vi fått et redskap for å føre videre restaureringsfilosofien vår, sier hun.

Proessen med å digitalisere opplysningene om bygningsmassen til Dalane Folkemuseum, er så godt som fullført. Dataene ligger i systemet Primus, der framtidas håndverkere kan taste seg fram på mobilen eller nettbrettet når de vil vite status for de ulike bygningene.

I tillegg til historikken vil de få ulike gode råd og «oppskrifter» på hva som er god gammel kunnskap om vedlikehold.

Godt dokumentert

– Hadde det ikke vært for permene til Olav, der alt er nøyaktig nedskrevet, hadde vi ikke hatt den gode oversikten vi faktisk har.

Olav har jobbet på museet siden 1986 og kjenner hvert eneste vedlikeholdsmessige grep gjennom alle disse åra,

BYGNINGSANTIKVAREN

sier konservator ved museet, Olaug N. Økland og nevner prosjektene Øen-tunet, Lindøy batteri og Klokkergården på Hellesland som eksempler.

– Ja, dette er noen fantastiske permer. Den-

kunnet gjøre denne jobben sammen med bygningsantikvaren. Det er et prioritert prosjekt, sier Økland.

– Det er en trygghet i å følge med på det vi har gjort før. Det gir retnings-

» Ifølge Økland er det en stor styrke for museet å kunne støtte seg til fagfolkene i Fellestjenestene. – Fellestjenestene er en unik satsing i Norge som jeg vet at mange andre museer rundt om i landet misunner oss.

ne typen dokumentasjon er noe alle håndverkere ønsker seg, men som de fleste savner. Hadde de hatt permene til Olav, hadde de jublet, sier Kirsten Hellerdal Fosstveit.

En tradisjonsbærer

Men det er langt fra all kunnskap som kan overføres via papir eller nettbrett. Mye handler tvert imot om den praktiske «*fingerspitzgefühl*» som fagfolk utvikler med åra, det vil si selve håndverket.

– Olav er med sine mange år i faget en tradisjonsbærer. Derfor er det så bra at han har

linjer for hvordan museet kan ta vare på bygningsgene framover, sier Thomassen og nevner et par eksempler:

– Museet har seks bygninger som med jevne mellomrom må behandles med tjære. Vi har også bygninger som skal kalkes. Det finnes gode råd både for det ene og det andre. Det heter seg for eksempel at en alltid må kalke før pinse, sier Thomassen og legger til at han ofte har hatt med seg «studentsvenner» på jobb om sommeren. Da har han lært bort kunsten å blande ut kalk og tjære så den blir «passelig».

Praktisk erfaring

– Sånne grunnleggende ting kan en ikke lære fra mobilen. Rett konsistens er noe en må erfare ved å kjenne etter mens en holder på, sier han.

Thomassen har hatt moro av å ta med «studentsvennene» til den unike fasgardløa på Barstad i Sokndal. Den er kledd med bjørkegreiner, noe som må gjentas med jevne mellomrom. Studentene får dermed en håndbåren kunnskap som er sjelden i våre dager.

– De kan dra tilbake til universitetet og være blant de få som «kan fasgard», smiler veteranen.

Bygningsantikvaren er enig og understreker at håndbåren kunnskap er alfa og omega. For min del er det veldig kjekt å kunne reise rundt og se hva som skjer i regionene i fylket. Nylig var jeg i Ryfylke der tre ungdomsskoleelever brukte fritid på å økse sperr. Da er det håp, sier hun og viser til menneskenes behov for å bruke hendene og skape noe.

FOTOARKIVAREN

Arbeid for museene

Etter sommeren har jeg arbeidet med i overkant av 5300 bilder. Antallet varierer ut fra arbeidsoppgaver og materiale.

Digitaliserte samlinger for Museum Stavanger

Bildene fra overrettsakfører Michael Grude gir et unikt innblikk i borgerskapet i Stavanger i perioden 1915-1924. Han har tatt bilder utenom det vanlige, blant annet fra familielivet og fra private rom, men også fra selskaper og utflukter.

Mange museer opplever å få inn bilder som opprinnelig har vært i et fotoalbum, men som nå er samlet i en pose. Dette har muligens også vært tilfellet med bildene jeg skannet fra Berentsen-familien for Museum Stavanger. Dette var eldre positivkopier, for det meste visitkort og kabinettkort, og både fremsidene og baksidene ble skannet. Jeg har også skannet en liten samling med glassdias på Stavanger Museum.

Sigrid Rusten Grude, kona til fotografen, i sykesenga med deres nyfødte gutt i armene. Foto: Michael Grude, Negativ på plast. Tilhører Museum Stavanger, ST.S 1983-55-426

FOTOARKIVAREN

Ompakking av negativer for Jærmuseet

Som en videreføring av et prosjekt med ompakking og katalogisering av negativer fra fotografen Karthon Håland, pakket

jeg i høst om en samling med negativfilm. Negativene ble pakket om grunnet dårlig tilstand. Jeg lagde foldekonvolutter og

skilleark av arkivpapir slik at de ble tilpasset både filmene og eskene.

Ordning av positivkopier med Ryfylkemuseet

Etter flere år med prosjekter har alle negative fra Finn Johannessen blitt digitalisert og pakket om. Museet har imidlertid også et stort antall positivkopier fra samme fotograf. Positivkopiene er samlet i flere esker uten noen form for system. Vi har digitalisert negative til mange av de eldre positivkopiene, mens det mangler negativer for det meste som er eldre enn 1950-tallet. På baksiden av positivkopiene er det informasjon om sted og årstall, som kan være et viktig supplement til den informasjonen vi allerede har katalogisert. Etter en gjennomgang av bildene på Ryfylkemuseet, kom vi frem til at det ville bli en for stor jobb å digitalisere og katalogisere alle positivkopiene. Her kan det være en bedre løsning å

ordne bildene etter sted, slik at det blir mulig å finne frem i samlingen (årstallene viste seg i mange tilfeller å ikke stemme med negativsamlingen, mens stedsangivelsene ser ut til å være sikre).

Suldal sogelag har sortert ut rundt 1000 positivkopier, hvorav ca. 200 ble digitalisert. Vi besluttet å

ordne de bildene sogelaget hadde valgt, ut fra om det eksisterte digitaliserte kopier av negativene og/eller positivene. De bildene som har digitaliserte kopier vil bli katalogisert og pakket i separate konvolutter. Dette gir oss også en formening om hvor mye ekstra informasjon vi egentlig kan få fra papirpositivene.

Vi har funnet digitaliserte kopier av negativene til disse bildene, så nå har de museumsnummer og informasjonen på baksiden skal føres inn i Primus.

FOTOARKIVAREN

Digitalisering og ompakking for Dalane Folkemuseum

Dalane folkemuseum har fotoarkivet etter Fotohuset i Egersund. Fjorårets tilstandsundersøkelse viste at flere eksemplarer fra den eldste delen av dette arkivet var i uegnet emballasje og hadde dårlig tilstand. Jeg pakker derfor om og digitaliserer bilder fra etterkrigsårene. Informasjon om tilstand er ført inn i et Excel-ark for at dette skal komme

med ved katalogisering av bildene.

Etter å ha pakket om nærmere 2000 negativer fra Fotohuset viser det seg at de fleste negative har god tilstand, men at det også forekommer serier med kritisk tilstand. Det kan være motiver som har falmet kraftig eller felter med tapt emulsjon.

Motivene fra denne delen av negativarkivet fra Fo-

tohuset er svært varierende, fra fotooppdrag fra enkeltpersoner og presse til fotografens private bilder.

Ferdig digitaliserte negativer fra Fotohuset i Egersund er klare for ny emballasje. Se det brune feltet langs den ene siden av negativet (over). Dette er en vanlig skade på nitratnegativer.

FOTOARKIVAREN

Etikk

Endelig er vi ferdige med utredningen om det er behov for etiske retningslinjer i arbeid med foto i ABM-sektoren i Norge. Utredningen er sendt til styringsgruppa for Fellestjenestene og referansegruppa for fotoarkivaren. Etikk har også vært på dagsorden på de siste møtene i referansegruppa, og vil bli hovedtema for neste referansegruppemøte.

Bearbeiding av digitale bilder er et av temaene som drøftes i utredningen. I hvilke sammenhenger bør for eksempel spor etter nedbryting fjernes, og er det greit å "rette opp" et bilde ut fra meninger om hvordan fotografen hadde ønsket å gjøre det? Foto: Johannes Sponland 1917, Negativ på glass. Tilhører: Aalesunds Museum / FylkesFOTOarkivet, AM-95003.035171.

Her er en oppsummering fra anbefalingene i utredningen

Mange gjør daglig etiske vurderinger i arbeid med foto. Valgene man tar avhenger av:

- Erfaring
- Tid
- Diskusjoner med kolleger og andre
- Bevissthet rundt etikk
- Kjennskap til retningslinjer, veiledninger og regelverk

Det er behov for egne etiske retningslinjer for arbeid med foto som gjelder hele ABM-sektoren. Det må arbeides videre med å øke bevisstheten rundt etikk i arbeid med foto.

Retningslinjer for forvaltning av foto

I 2013 ble det utarbeidet en standard for forvaltning av foto for museene i Rogaland. Som et resultat av den utviklingen som har vært innen samlingsforvaltning de siste årene er standarden nå revidert og sendt til gjennomgang av referansegruppa for fotoarkivaren.

Retningslinjene skal være en hjelp i det daglige arbeidet. Ved hjelp av retningslinjene kan det holdes en jevn god kvalitet på det arbeidet som gjøres med forvaltning og tilgjengeliggjøring av de kulturhistoriske fotosamlingene i museene i Rogaland.

SAMLINGSTEAMET

Samlingsteamet oppsummerer 2018

2018 har vært et godt og produktivt år for samlingsteam Rogaland. Året startet med at Therese Espeland kom inn i samlingsteamet, og ble den femte prosjektmedarbeideren. Therese har bakgrunn i Kulturarv og bevaringskunnskap fra UiO, noe som har kommet godt med i arbeidet med samlingene. I mai gikk hun ut i permisjon og Karen Haaland gikk inn som vikar fram til hun fikk ny og fast jobb ved Stavanger By-

arkiv, i august. Heldigvis fant teamet Oda Rugaard som er pr. dags dato vikar for vikaren. Samtidig som Therese gikk ut i permisjon, returnerte to medarbeidere fra sine. Belen og Lise er tilbake i samlingsteamet, noe teamet setter stor pris på.

Med fullsatt samlingsteam bestående av fem prosjektmedarbeidere har teamet i løpet av 2018 gjennomført ti samlingsprosjekter ved regi-

onmuseene i Rogaland. I Primus har teamet sammenlagt registrert og revurdert ca. 4000 poster som tilsvarer ca. 8000 gjenstander. Av andre oppgaver har teamet bidratt med lettere rengjøring, merking, fotografering, nedfrysing av tekstilsamlinger, magasinering og nedmontering av utstillinger.

Belen sorterer gjenstandene før de registreres i produksjonslinjen på M16. Foto: Jeanne Dalbu, Museum Stavanger

SAMLINGSTEAMET

Felles revisjon og vurdering av radiosamlingene

Til venstre Oda og Lise registrerer radio i Primus. Foto: Jeanne Dalbu, Dalane Folkemuseum

Av de ti prosjektene er det særlig ett prosjekt som skiller seg nevneverdig ut. I år har samlingsteamet, i samarbeid med regionmuseene i Rogaland og Norsk Oljemuseum, gjennomført en felles revisjon- og vurdering av alle radiosamlingene tilhørende de nevnte museene.

Hensikten med vurderingen er å få en oversikt over samlingene og vurdere deres relevans for museene i Rogaland. Dette vil videre være nyttig for å avdekke evt.

mangler i samlingene, samt anbefalinger for fremtidig innsamling. Den vil også avsløre om museene har for mange radioer av samme type og om disse eventuelt skal avhendes. Det andre delmålet er å belyse behovet for konservering og fremtidig bevaring av radioene. I tillegg planlegges det å publisere radioene på Digitaltmuseum i februar 2019, hvor den digitale utstillingen er basert på resultatene. Fra et nasjonalt perspektiv er prosjektet helt unikt, da dette er et samarbeidsprosjekt

på tvers av regionmuseene og Norske Oljemuseum i Rogaland.

Belen skriver ned opplysninger om radioene som skal kontrolleres i Primus. Foto: Jeanne Dalbu, Haugalandmuseene

SAMLINGSTEAMET

Kurs og faglig påfyll

I tillegg til samlingsprosjektene har Jeanne holdt minikurs for registratorene ved Dalane Folkemuseum og Primuskurs for museumsansatte ved regionmuseene og Norsk Oljemuseum, du kan lese mer om primuskurset på side 2-3. I november dro teamet til Bergen for å lære mer om pakking og håndtering av tekstiler. Lise har skrevet en kort tekst om kurset som kan leses på side 20-21.

I sommer holdt Jeanne minikurs for sommer-registratorene ved Dalane Folkemuseum. Det ble spesielt lagt vekt på tips og råd i effektiv registrering og hvordan samlingsteamet jobber. Foto: Karen Haaland, Dalane Folkemuseum

Prosjektoversikt sommer og høst 2018

Samlingsteamet har siden juni vært innom Dalane Folkemuseum, Ryfylkemuseet og Museum Stavanger. I skrivende stund arbeider teamet på Åmøy og registrerer Margit Tjøsvold dødsbo tilhørende Haugalandmuseene. Felles for prosjektene er å ta igjen etterslepet i registreringen enten ved nyregistrering eller revidering i Primus. I tillegg legges det vekt på å bidra med forebyggende tiltak. De påfølgende sidene tar for seg de ulike registreringsprosjektene ved de enkelte museene.

SAMLINGSTEAMET

Dalane Folkemuseum

Magasinrevisjon av Ualand-samling på Åmøy og innflytning i det nye publikumstilgjengelige magasinet på Slettebø

I sommer fikk samlingsteamet i oppgave å fortsette arbeidet med å revidere Ualand-samlingen. Arbeidet er en del av magasinrevisjonen på Åmøy. Hvilket innebærer at gjenstandene ble hentet ut av magasinet for videre behandling og revisjon i Primus. Teamet gjennomførte enkel rengjøring ved behov før de kontrollerte og reviderte opplysningene i Primus. Deretter ble gjenstandene fotografert og pakket ned før de omsider ble magasinerte i klimastyrt magasin. Etter revisjonsarbeidet dro samlingsteamet videre til Slettebø for å bidra med innflytningen til det nye magasinet i låven.

Det nye magasinet på Slettebø er et såkalt publikumstilgjengelig magasin. Det vil si at museet tilrettelegger for at publikum kan se gjenstander som er i magasinet. Tradisjonelt har denne delen ved museet vært forbeholdt museumsansatte,

Kopp med portrett av O. G. Ueland (DF-U2E162). Foto: Lise C. Aasen, Dalane Folkemuseum

Foto til høyre: Karen Haaland (t.v.) og Belén sorterer gjenstander fra Ualand før de registreres i Primus, Foto: Jeanne Dalbu, Dalane Folkemuseum

SAMLINGSTEAMET

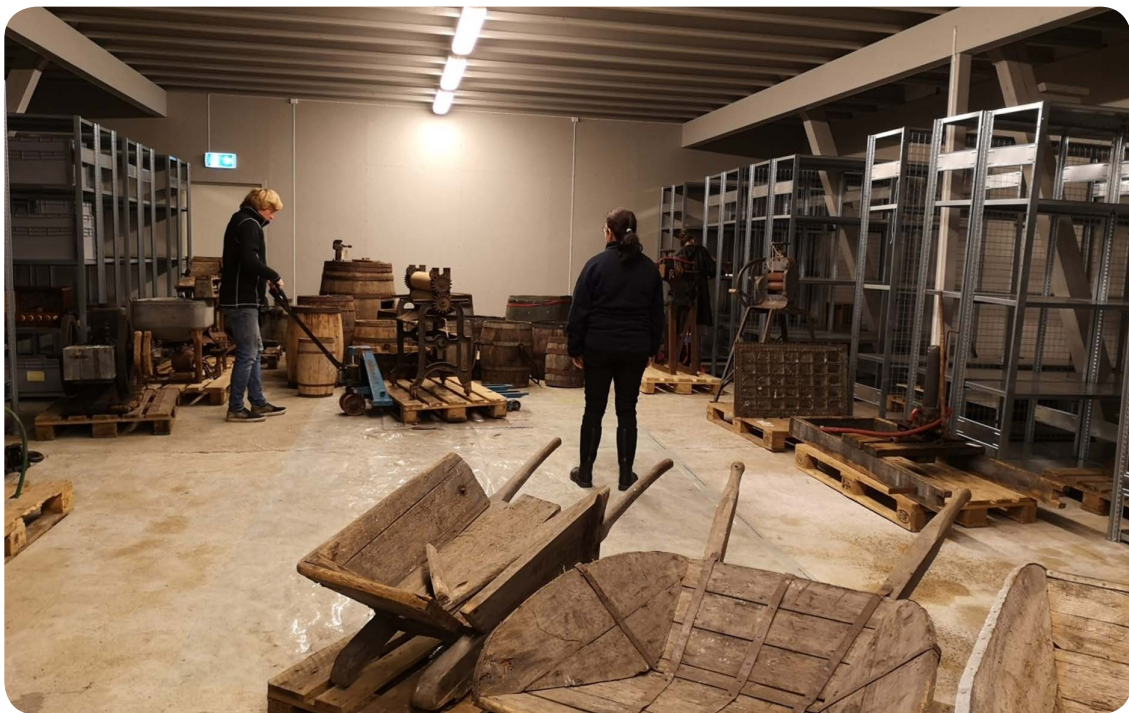
Dalane Folkemuseum

forskere og studenter. Ved å åpne magasinet for publikum tilgjengeliggjør museet gjenstandsmateriale som ikke har vært synlig for folk flest. Denne tanken er fremdeles noe ukjent i Norge, men man kan se antydninger til at flere museer ønsker å «åpne» opp for denne delen av museumsvirksomheten. Blant annet vil det underjordiske magasinet til Jærmuseet inne-

holde ett lukket magasin og ett publikumstilgjengelig magasin under navnet Studiemagasin.

Når det gjelder innflytningen til det nye magasinet på Slettebø er oppgavene på forhånd fordelt mellom museet og samlingsteamet. Museet tar seg av grovrengjøringen og vurderer hvilke gjenstander som skal magasineres, mens teamet

bidrar med nummering, merking, primusregistrering, tilstandsvurdering og fotografering. Arbeidet med innflytningen fortsetter i 2019. Til sammen har teamet registrert og revidert 1410 poster i Primus som tilsvarer 4748 gjenstander.

Over: Eirik (t.v.) og Belen klargjør gjenstandene i det nye magasinet før de skal behandles og registreres av samlingsteamet. Foto: Jeanne Dalbu, Dalane Folkemuseum

SAMLINGSTEAMET

Ryfylkemuseet

Fra Finnøy Bygdemuseum til Rennesøy Bygdemuseum

Samlingsteamet har siden 2016 revidert og registrert samlingen til Finnøy Bygdemuseum i databasen Primus. Etter over to år med samlingsarbeid har teamet registrert hele samlingen. Til sammen er 2232 poster opprettet i Primus som tilsvarer 2601 gjenstander. I tillegg har teamet rengjort, merket, fotografert, frysebehandlet, pakket om, omorganisert og magasinert gjenstandene i det klimastyrte magasinet og i doktorboligen på

Finnøy. Det som gjenstår er kvalitetssikring av Betegnelse, Presisert betegnelse, Emneord og Klassifikasjon. Dette for å sikre søkeinngangen og tilgjengeligheten. Kvalitetsarbeidet gjenopptas i januar, 2019.

Etter Finnøy-prosjektet var det satt av to uker til Rennesøy Bygdemuseum.

Flesteparten av gjenstandene fra Rennesøy Bygdemuseum er oppbevart i klimastyrte magasin, mens resterende står i utstil-

lingen på BIBMUS, på Rennesøy. BIBMUS er Rennesøy folkebiblioteks utstillings- og møterom. Ingen av gjenstandene er registrert i Primus og det finnes ingen oversikt over samlingen som f.eks. inventarliste, aksesjon og katalogkort.

I forkant av prosjektet ble det gjennomført en befaring for å planlegge en god og systematisk tilnærming av samlingen. Det ble besluttet å starte med mindre og mellom store gjenstander i magasinet, deretter registrere de ustilte gjenstandene på Rennesøy og til slutt flytte fotostasjonen i magasinet for å ta bilde av de større gjenstandene. Arbeidet fortsetter i januar og februar 2019. Til sammen har samlingsteamet opprettet 70 poster i Primus som tilsvarer 89

T.v. Belen, Lise og Oda syr på merkelapper. Tidkrevende jobb. Foto: Jeanne Dalbu, Ryfylkemuseet

SAMLINGSTEAMET

Museum Stavanger

Det var satt av fire uker til samlingsarbeid ved Museum Stavanger i november. Denne gangen ble ukene fordelt mellom Norsk Grafisk Museum og Maritime Museum. Til sammen har teamet registret 643 poster i Primus som tilsvarer 1064 gjenstander.

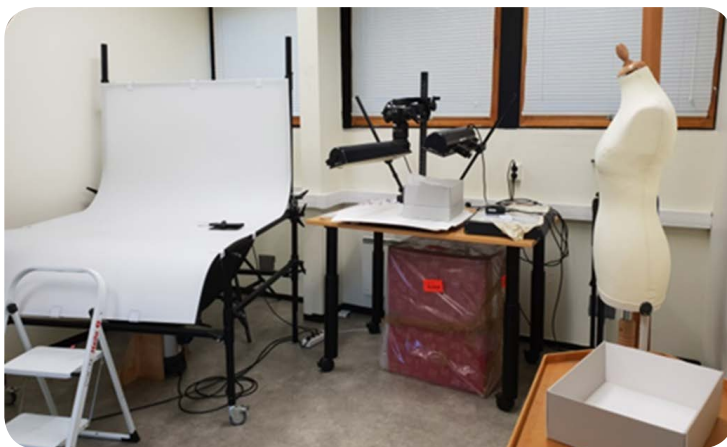
Norsk Grafisk Museum

Den første delen av prosjektet foregikk i M16, hvor teamet ble satt til å registrere, tilstandsvurdere, fotografere og pakke ned gjenstander fra Norsk Grafisk Museum. Gjenstandene som skulle registreres var i stor

grad gjenstander man hadde funnet under nedpakkingen av museet på forskjellige verksted og kontorer.

Før ankomst hadde MUST satt opp bord med gjenstander utenfor produksjonslinjen. Produksjonslinjen er et sett av fire sammenhengende

rom for gjenstandsregistrering. Det første rommet huser en fryser for nedfrysning av tekstiler og lignende, og utstyr som hansker og skotrekk. Videre kommer man inn i en kontordel hvor gjenstandene kan vurderes og registreres før de tas med videre inn i fotostudioet. Til slutt ankommer man et velutstyrt rom for nedpakking av gjenstander. Disse fasilitetene er svært ideelle for Samlingsteamet som benytter seg av en samlebåndsmetode i sitt arbeid. Det vil si at hver enkelt får konkrete oppgaver for å optimalisere prosessen, for eksempel er det Beleen og Eirik som står for fotografering og bilderedigering. Etter to uker ble det registrert 410 poster i Primus som tilsvarer 831 gjenstander.

Fotorommet i produksjonslinjen, Foto: Oda Rugaard, Museum Stavanger

SAMLINGSTEAMET

Stavanger Maritime Museum

Prosjektet ved Stavanger Maritime Museum har gått ut på å pakke om byggetegninger. Dette er tredje gangen samlingsteamet bidrar med ompakking og revisjon i Primus. Teamet har med andre ord blitt godt rutineret i arbeidet med byggetegningene. Man antok tidligere at hvert rør ville inneholde fra en til syv tegninger, men rekorden så langt er på hele 19 tegninger i en rull og ingen av rullene har kun inneholdt en tegning. Dette vide spennet

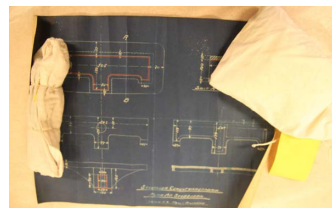
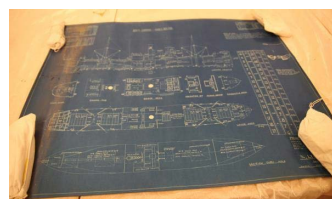
gjør det svært vanskelig å estimere hvor mange tegninger det er i arkivet, hvor lang tid det vil ta og hvor mye ressurser/materialer man vil trenge.

Tegningene som er utført på pergamyn har brakt med seg flest utfordringer. Materialet har et naturlig høyt syreinnhold er det svært skjørt og vanskelig å rulle ut. Det har heller ikke hjulpet å være oppbevart i nærmere 60 år i en forseglet, syreholdig papprør. Innholdet i en enkelt rør kan inneholde tegninger bestående av alle materialtype-

ne: lerret, papp, blåkopi og pergamyn. På grunn av sin størrelse og tidligere fleksibilitet, er ofte tegningene på pergamyn de innerste i røret. Resultatet av dette er svært tett sammenrullede tegninger i en akselererende nedbrytningsprosess. Den sprø pergamynen har veldig lett for å danne rifter, og disse riftene har stor risiko for å utvikle seg ved håndtering. Til sammen har teamet registret, tilstandsvurdert og pakket om 233 byggetegninger.

Malerikonservator Lise håndterer en mer hardfør tegning utført på papp. Foto: Oda Rugaard, Museum Stavanger

Blåkopier av skip (øverst) og av Stavanger Cementvarefabrik (nederst). Foto: Oda Rugaard, Museum Stavanger

SAMLINGSTEAMET

Tekstilhåndteringskurs

Skrevet av Lise C. Aasen

Fredag 16. november deltok fire representanter fra Samlingsteamet på tekstilhåndteringskurs holdt ved Bevaringstjenestene på Salhus. Å delta på slike kurs er et viktig tiltak for å øke teamets kunnskap om spesifikke materialgrupper og den praktiske håndteringen av disse. Dette er en fordel som kommer alle museene til gode. Ekstra hyggelig var det at vi hadde følge av ansatte fra Museum Stavanger, Ryfylkemuseet og Haugalandmuseene.

Hva er den største utfordringen ved magasinerings av bomullstekstil?

Kurset ble holdt av tre tekstilkonservatorer og besto av en teoretisk del på formiddagen og en praktisk del på ettermiddagen. På den teoretiske delen fikk vi lære om ulike materialtyper og grunnstrukturer. Dette

T.v. Anna Helgø og Kate Newland fra MUST øver seg på å rulle tekstilgjenstand, Foto: Jeanne Dalbu, Samlingsteam Rogaland

er faktorer som påvirker tekstilenes fysiske egenskaper og nedbrytning. Ved behandling av teksti-

ler er nettopp slik kunnskap retningsgivende for håndtering og magasinerings. For eksempel vil ve-

SAMLINGSTEAMET

Tekstilhåndteringskurs

getabilske fibre som bomull være mer utsatt for muggsopp, da den holder godt på fuktighet. I motsetning vil ikke ull være like utsatt for muggsopp, men derimot skadedyr.

Hvorfor bruke hansker? – jeg vasker da hendene regelmessig

På den praktiske delen av kurset, fikk vi demonstrert ulike måter å montere for oppheng, samt pakke, rulle og polstre tekstiler. Deretter var det deltakerenes tur å forsøke under veiledning av kursholderne. Men aller først, sørg for et rent underlag og **BRUK HANSKER!** Dette er primært for din egen del, sekundært for gjenstanden. I håndteringen av museumstekstiler er det alltid fare for muggsopp eller pesticider. Velg da nitril- eller latekshansker, hvite bomullshansker er ikke tilstrekkelig.

Tekstilhåndteringskurset var et godt gjennomarbeidet kurs med stort fokus på erfaringsbasert kunnskap og praktisk håndtering. Det er selvsagt alltid

et pluss når kursholderne deler ut «godteposer» med materialprøver, samt skjemaer med praktisk veiledning og anbefaling til videre lesing.

Dersom det klør i fingrene dine etter å prøve ut de ulike metodene selv, kan du glede deg til vårens fagdag!

Kurslederne fra Salhus demonstrer hvordan tekstiler kan henges i utstillinger, Foto: Jeanne Dalbu, Samlingsteam Rogaland